

5. számú függelék

**JÁTÉKVÁR TAGÓVODA
BALASSAGYARMAT
Sajátos arculata**

**„ITT MIDEN ÉRTED VAN,
ÉREZD JÓL MAGAD!**

TARTALOM

I. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI	3
II. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA	4
II/1. CSALÁDOK JELLEMZÉSE	6
II/2. AZ ÓVODA SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI.....	6
III. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI	9
III/1. A JÁTÉK, MINT LEGFŐBB NEVELÉSI TÉNYEZŐ.....	9
Az óvodapedagógus feladatai:	11
Játékformák:	12
Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játéktevékenység területén:.....	14
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	14
III/2. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK.....	15
A mozgás és mozgásos játékok alapvető céljai:.....	17
Az óvodapedagógus feladatai:	17
Mozgásfejlesztés területei:	18
Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgásos tevékenységekben:.....	19
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	19
III/3. VERS – MESE.....	20
Az óvodapedagógus feladatai:	21
Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén:	22
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	23
III/4. ÉNEK-ZENE ÉS ÉNEKES JÁTÉKOK.....	24
Az óvodapedagógus feladatai:	25
Az ének, zene énekes játékok hatása a gyermek nyelvi – kommunikációs fejlődésére:..	25
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	26
III/5. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA.....	26
Az óvodapedagógus feladatai:	27
Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás és kézimunka tevékenységekben:.....	28
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	28
III/6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE.....	29
Az óvodapedagógus feladatai:	29
Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében:	31
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	31
III/7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	32
Az óvodapedagógus feladatai:	32
Az anyanyelvi nevelés feladata a munkajellegű tevékenységek során:	33
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	33
III/8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS.....	34
Az óvodapedagógus feladatai:	34
A kompetencia programcsomag ajánlásai:.....	36
IV. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	37
Az óvodapedagógus feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében:	39
V. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI	40

I. AZ ÓVODA JELLEMZŐ ADATAI

Az óvoda hivatalos elnevezése:

JÁTÉKVÁR TAGÓVODA BALASSAGYARMAT

Az óvoda pontos elérhetőségei:

Cím: 2660 Balassagyarmat, Nyírjesi út 12.

Telefonszám: 0635/300-670

Fax: 0635/300-670

E-mail cím: jatekvar@freemail.hu

Az óvoda fenntartója:

Balassagyarmat Önkormányzata

Polgármesteri Hivatal

2660 Balassagyarmat, Rákóczi út 12.

Tel.: 0635/505-900

Központi Óvoda Balassagyarmat

2660 Balassagyarmat, Deák Ferenc u. 19.

Tel.: 0635/300-122

Készítette:

A Játékvár Tagóvoda nevelőtestülete

Balassagyarmat, 2010.

II. AZ ÓVODA BEMUTATÁSA

Óvodánk 1973-ban a város déli területén, kertvárosi környezetben épült. Eredetileg három óvodai csoporttal, a város óvodáinak étkezését biztosító óvodai konyhával.

A városrész fejlődése, fiatal családok idetelepülése szükségessé tette újabb két csoport létesítését.

1976-ban a szomszédos szolgáltató épület megvásárlásával, átalakításával sikerült öt csoportra fejleszteni. A konyha elköltözésével kialakítottuk a hatodik csoportot.

A fejlődéshez nagymértékben hozzájárult a szülők társadalmi munkája és a környező üzemek, vállalatok segítsége.

Az óvoda épülete dél – keleti fekvésű, nagy üvegfelületek biztosítják a természetes világítást, tágasak a csoportszobák. Az épületeket tagolt nagy udvarrészek veszik körül.

Óvodánk szerkezete 1989-től lényegesen megváltozott. A korcsoportok szerinti megosztást felváltotta a vegyes életkorú csoportok szervezése.

1990/91. nevelési évben a szülők kérésére keresztény szellemiségű csoportot szerveztünk, mely 1997/98. nevelési évben megszűnt.

Az ONP 1971. évi megjelenése lehetőséget biztosított a kötelező foglalkozások feloldására, majd a napirend folyamatossá tételére.

Ezt az 1989-es ONP megjelenése megerősítette.

Nevelőtestületünk részt vett az új óvodai módszerek kipróbálásában és a módszerek közvetítésében. Működésünk kezdetétől nagy hangsúlyt helyeztünk az egészséges életmódra nevelésre ez programunk kiemelt feladata.

Óvodánk nevelőtestülete az óvodáskorú gyermekek között fellelhető problémákra érzékenyen reagált. Felvállaltuk a különleges gondozásban részesülő gyermekek nevelését, a játékos vízhez szoktatást, a tartásjavító lábtornát, ének kiselőkészítő megszervezését. A feladatokat először az ehhez érzelmileg közelálló óvónők vállalták, majd a speciális feladat megoldását szolgáló tanfolyamokon, továbbképzéseken résztvevők.

Egészségnevelés munkaközösségünk fontosnak tartotta a gyermekek edzését, állóképességük növelését. Lehetőséget biztosítottunk, hogy a gyerekek sok időt tölthessenek az udvaron, sétálhassanak és kirándulhassanak.

A Nógrád- megyei Pedagógiai Intézet felkérésére „Egészséges nevelés” témakörben évek óta bemutató foglalkozásokat tartottunk Nyugat- Nógrád óvoda pedagógusainak.

2001. szeptember 1.-én óvodánk felvette a **JÁTÉKVÁR ÓVODA** nevet, melyet a gyerekekkel közösen tettünk ünnepélyessé.

2003. szeptember 1.-től a Magyar Gábor: Mozgáskotta Óvodai Program és módszer fokozatos megismerésére és bevezetésére került sor.

2005. szeptember 1.-től óvodánk tagóvodaként működik tovább.

Városunk Önkormányzata pályázatot nyert tornaszoba építésére, melynek átadása 2008. év februárjában ünnepélyes keretek között megtörtént.

2009. évben Balassagyarmat Város Önkormányzata nyolc nevelési, oktatási intézménye bevonásával eredményesen vett részt az Oktatási és Kulturális Minisztérium által meghirdetett Társadalmi Megújulás Operatív Program pályázatán.

Tagóvodánk is bekapcsolódott ebbe a munkába, így lehetőséget kapott arra, hogy egy új szemléletű komplex programcsomagot próbáljon ki, vezessen be.

2009/2010.- es nevelési évben egy csoportban került bevezetésre.

A Kompetenciaalapú óvodai nevelés koncepciójával, alapelveivel azonosulva és a programunkban már jelenlévő kompetenciaelemek kiegészítésével: mint inklúzív nevelés, a játék, erkölcs, érzelmek kiemelt nevelési területként történő kezelése nevelő-fejlesztő tevékenységünkben, valamint az óvoda-iskola átmenet komplex, egyéni, differenciált neveléssel, támogató nevelőmunkánk teljessé tételével biztosítjuk, hogy az elkövetkezendő években további egy- egy csoportunk csatlakozik a kompetenciaalapú óvodai nevelés gyakorlatához.

Helyi óvodai nevelési gyakorlatunkban a kompetenciaalapú óvodai nevelés szellemiségével azonosan az integráló nevelési terület a külső világ tevékeny megismerése, ezen belül a matematikai tartalmú tapasztalatok.

Az integrált nevelési területek: anyanyelvi; irodalmi nevelés; vizuális nevelés – zárják a komplexitást, ezek a nevelési területek adják a törzsanyagot.

A pedagógiai gyakorlatunkban a képesség fejlesztés az elsődleges, ennek szolgálatába állítjuk a minden nevelési területre kiterjedő, ún. törzs- és kiegészítő anyagot.

A pedagógiai fejlesztés során a kisgyermekkor életkori sajátosságait tartjuk szem előtt, természetesen teret engedve az egyéni sajátosságok felszínre kerülésének és az egyéni bánásmód fokozottabb érvényesítésének.

HNP- unk megvalósítását segítő, korszerű tevékenységközpontú foglalkoztatási formák (projekt; differenciálás; drámapedagógiai elemek) alkalmazását lehetővé tevő képesség fejlesztéssel, arra törekszünk, hogy minden gyermek lehetőségeihez képest fejlődésben minél előbbre jusson az óvodás évek alatt.

II/1. CSALÁDOK JELLEMZÉSE

Az óvoda gyermeklétszáma évről- évre változik. Az utóbbi évekre jellemző, hogy a családok több gyermeket is vállalnak. A felmérés kimutatta, hogy növekszik a kettő- és több gyermekes családok száma, csökken a teljes családban élő gyermekek száma, ugyanakkor nőtt a gyermekét egyedül nevelő szülők száma.

A szülők többsége rendelkezik középfokú, vagy felsőfokú végzettséggel. Az alacsony jövedelemmel rendelkező családok száma óvodánkban kevés.

Változott a szellemi és fizikai dolgozók aránya is. Egyre több fiatal tanul és válik szellemi foglalkozásúvá.

A családok helyzetéről minden évben felmérés készül.

A felmérés szempontjai:

- foglalkozás szerinti megosztás
- családban élő gyermekek száma
- családok összetétele.

II/2. AZ ÓVODA SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

A törvényi előírásoknak megfelelően minden óvodai csoportban felsőfokú végzettséggel rendelkező főállású óvodapedagógus dolgozik. Munkájukat szakképzett dajkák és technikai dolgozók segítik. A dolgozók munkáját egy Tagóvoda-vezető irányítja.

Egy óvodapedagógus munkaidejének meghatározott részében fejlesztőpedagógusi feladatokat lát el. Az óvónők életkora 44 és 58 év között oszlik meg. A technikai dolgozók 45 és 53 év között van.

Az óvodában személyiségjegyeik és szakmai tudásuk meghatározó szempont volt a párok kialakításánál, hogy megteremtődjön a nevelés összhangja. Amennyiben lehetőség volt, a kölcsönös szimpátiát is megpróbáltuk figyelembe venni.

A dajkák és az óvónők munkakapcsolatát a csoport szükséglete határozza meg. Minden egyéb feladatot alá kell rendelniük a csoport szükségletének.

Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyerekekkel.

Az óvodapedagógusok heti váltásban dolgoznak a csoportokban. A dajkák lépcsőzetes munkakezdéssel segítik a nevelési munkát. A vezetést Közalkalmazotti Tanács segíti. Jó

kapcsolat alakult ki a SZ. M. K. tagjaival, vezetősége nagyban segíti az intézményben folyó nevelőmunkát.

A szakmai továbbképzési lehetőségeket mindig megragadtuk és ma még fontosabbnak tartjuk. Óvodapedagógusaink érdeklődése igen széles körű. Az elmúlt időszakban az alábbi továbbképzéseken vettünk részt:

- Intenzív tanfolyamon 2 óvodapedagógus
- Lúdtalp és tartásjavító tanfolyamon 2 óvodapedagógus
- Ének – zene kiselőkészítő tanfolyamon 1 óvodapedagógus
- Program előkészítő tanfolyamon 2 óvodapedagógus
- Lépésről – lépésre c. tanfolyamon 1 óvodapedagógus
- Hittantanári diplomát szerzett 1 óvodapedagógus
- Úszás oktatói tanfolyamot végzett 1 óvodapedagógus
- Vezetői szakot végzett 1 óvodapedagógus
- Fejlesztő pedagógusi szakképesítést szerzett 1 óvodapedagógus
- Gyermekkor védelme - 1 óvodapedagógus
- Személyiség fejlesztő és konfliktusmegoldó tréning -1 óvodapedagógus
- Óvodai nevelési program és a gyakorlat összevetése -3óvodapedagógus
- Minőségbiztosítási alapkursus -4 óvodapedagógus
- Bevezetés a hangok és zenei folyamatok világába -2 óvodapedagógus
- Ismerkedés a minősített óvodai programokkal -2 óvodapedagógus
- Ember és környezet -2 óvodapedagógus
- Egyéni képességek fejlesztése az óvodában -1 óvodapedagógus
- Természetes anyagok felhasználása a népi kismesterségek segítségével
- 4 óvodapedagógus
- Helyi fejlesztések, helyi pedagógiai program -2 óvodapedagógus
- A mérés, mint a megismerés eszköze -1 óvodapedagógus
- Érzelmi nevelés az óvodában, a családban -2 óvodapedagógus
- Játék? Munka? Tanulás? -1 óvodapedagógus
- Pszichológiai és pedagógiai diagnosztika az iskolaérettség megállapításában- 2 óvodapedagógus
- DELECATO mozgásjavító - 1óvodapedagógus
- Alapfokú számítástechnikai, internet kezelési ismeretek-4 óvodapedagógus
- Kompetenciához kapcsolódó képzések: menedzsment:2 óvodapedagógus
- Óvoda iskola átmenet:7 óvodapedagógus

- Halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megsegítése: 7 óvodapedagógus
- Kompetencia bevezetése: 2 óvodapedagógus
- Differenciált nevelés: 2 óvodapedagógus
- SNI gyermekek: 1 óvodapedagógus
- Tevékenységközpontú nevelés, projekt módszer: 2 óvodapedagógus
- Gyermekkori pszichés zavarok: 1 óvodapedagógus

Intézményünk óvoda céljára épült - pavilonos - földszintes rendszerben - melyben négy vegyes életkorú csoport működik.

Az óvoda 37 éve épült. A folyamatos karbantartásnak köszönhető, hogy nincs leromlott állapotban.

Az étkezést központi óvodai konyha biztosítja. Az épületben melegítőkonyha működik, ahol szükség szerint az ételt melegítik, tízórait és uzsonnát előkészítik.

A magas létszám miatt a meglévő eszközeink folyamatosan elhasználódnak, elkopnak. Ezek pótlására csak részben van lehetőség.

Alapvető tevékenysége a gyermeknek a játék, ehhez igen nagy mennyiségű játékeszközre lenne szükség.

Évek során a játékok árai jelentősen megemelkedtek. Az erre fordítható pénzből egyre kevesebbet tudunk vásárolni.

A szűkös költségvetési kereteken túl a színvonalasabb szakmai munkához főként önerőből, szülői, szponzori támogatással, alapítvánnyal, rendezvények szervezésével igyekszünk a többletforrást előteremteni.

Fejlesztési elképzeléseink kapcsán prioritást kapott a mozgásfejlesztés eszközrendszerének és a képességfejlesztő játékoknak fokozatos bővítése.

Csoportszobáinknak sajátos hangulata, felszereltsége van. Az idelátogató észleli programunk sajátosságát, az ott dolgozók igényes kreatív munkáját.

Csoportszobáink tartozékai a testséma fejlesztést segítő egészalakot láttató tükör, az oldalúságot jelző karszalag, bordásfal, német tornaszer.

Az alapfelszerelésen túl egyensúlyfejlesztők, kézi szerek szolgálják a fő fejlesztési tennivalókat. /mozgás –testséma, verbális és kondicionális képességek/.

Az udvar is ideális a mozgásfejlesztésre. Felszerelése, játszóhelyei, tudatosan megtervezettek és lehetőséget biztosítanak a mozgásfejlesztésre, a gazdag sokszínű játéokra és a munkatevékenységre.

Mozgásos lehetőségeink a tornaszoba megépítésével tovább bővültek.

III. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

III/1. A JÁTÉK, MINT LEGFŐBB NEVELÉSI TÉNYEZŐ

A 3; 6- 7 éves gyermek számára a játék alapvető létforma, legfőbb élményforrás, személyiség fejlesztésének színtere. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, a gyermek megfigyelésének legfőbb színtere, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek természetes életeleme, joga, amely kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A gyermek játéka személyiségének tükrözője, s mint leggyakoribb tevékenysége, a legfőbb személyiségfejlesztő eszköz, mert benne minden tanulási tartalom: ismeret; jártasság; készség megjelenik. A gyermeki személyiség nyomon követése a gyermek játékában való megfigyelésre épül, a játék fejlődésén kívül az érzelmi, szocializációjának fejlődése is nyomon követhető.

A kisgyermek első valódi játszótársa a felnőtt, utánzó mintát ad a játék tevékenységre. A játék kicsiben maga az élet, az, amit a kisgyermek fel fog és rekonstruálni képes az őt körülvevő világból. Éppen ezért az életre nevelés is a játékból indul ki és a játék segítségével teljesezhet ki. Eredményeképpen alapozódnak a képességek, és alakul a magatartás.

E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzelmvilága, erősödik akarata, kitartása és alakul szabálytudata. Hatással van a játék a nagy- és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelő készségre is.

Nevelési gyakorlatunk teljes egészében a játék tevékenység köreire épül. Megkülönböztetve a szabad játéktevékenységet és az óvodapedagógus által felajánlott játékos tevékenységeket, melyben már a tanulás színterei is jelen vannak.

A gyermeki játék két formáját különböztetjük meg a szabad és az óvodapedagógus által kezdeményezett (irányított) játékot.

Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése és elsődlegességének biztosítása. Fontos a szülőkkel, a pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködés. A szabad játék fogalma azt is jelenti, hogy a nap folyamán a gyermek önként vállalt tevékenységei,

időtartamban dominánsak, azonban a szabad játék, a játék szabadsága nem egyenlő a gyermek magára hagyásával.

A folyamatos, a hosszantartó játékhoz szükséges idő biztosítása, a játék védelme a napirendben alapvető. A folyamatos napirend biztosítása, kialakítása, amely magába foglalja a játékba integrált gondozási, munka jellegű, tanulási tevékenységeket, biztosítja a hosszantartó, összefüggő játékidőt.

A fejlődésnek és fejlesztésnek feltétele a gyermek saját, aktív tevékenysége.

Önkéntes, örömmel végzett tevékenység közben kreatív ötleteit szabadon kipróbálhatja, melyre a lehetőségek biztosítottak.

Az óvodapedagógus szervezi a gyermekek „tanulási környezetét”, amelyek a tapasztalatszerzés feltételei, egyben a pedagógus tervszerű munkájának színtereit is jelentik.

A csoportszoba hívogató, nyitott közeg, amely nevel, tanít, folyamatosan átalakul, változik.

A gyermek és az óvodapedagógus közösen formálja, alakítja.

Ez a változó környezet tele van anyagokkal, eszközökkel, melyek a tapasztalatszerzés lehetőségét biztosítják. A csoportszobában tevékenységsarkokat alakítunk ki, ezekben folyik a játék, a spontán tanulás, a munka az óvodapedagógus irányításával.

Tevékenységsarkok, melyeket kialakítunk:

- **Családi, szituációs játéksarok:** a családi szerepjátékok helyszíne, melyekben a számukra ismerős helyzeteket idéznek fel a gyermekek. Utánozzák a felnőttek és gyermektársaik viselkedését. Fontos részé a babakonyha és babaszoba.
- **Művészeti, vizuális sarok:** az ábrázoló tevékenységek színtere a szükséges anyagokat, eszközöket találjuk meg itt, a gyermekek számára bármikor elérhető közegben.
- **Irodalmi, zenei sarok:** csendes, meghitt sarok. Itt találhatóak a mesekönyvek, bábozás kellékei, hangszerek, zenéléshez szükséges eszközök, zene és mesehallgatáshoz szükséges eszközök.
- **Építőjátékok és barkácsolás** tevékenységközpontja: itt találhatóak az építőjátékok, építmények megvalósításához szükséges anyagok, melyek ösztönzően hatnak a gyermek kreativitására. Alkalmas helyszíne a mozgásos játékok kezdeményezésének.
- **Manipulációs, asztali játékok helye:** kirakó és összeszerelhető játékok, társasjátékok, képességfejlesztő játékok színtere.
- **Természetismereti sarok:** itt történnek a természettel kapcsolatos megfigyelések, itt találhatóak a könyvek, lexikonok, képek stb. nézegetése, tablók készítése

Az óvodapedagógus feladatai:

Az óvodapedagógus tudatos jelenléte, indirekt irányítása szükséges a személyiség fejlődéséhez.

- tudatos feltételteremtő
- játéktámogató
- közreműködő
- elfogadó
- biztonságot és bizalmat adó
- segítő, támogató
- játészó partner
- pozitív beállítottságú, alkalmazkodik a gyermekjáték igényeihez
- a gyermek fejlettségi szintjét nyomon követő
- egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatokat és tervezést valósít meg
- HH- HHH gyermekek beilleszkedésének támogatása, különböző játék élmények biztosításával
- szülői szemlélet formálása
- nyugodt, családias, derűs légkör biztosítása
- tevékenység, cselekvés lehetőségeinek biztosítása
- a gyermek igényének, érdeklődésének megfelelő játékeszközök
- rugalmas napirend, a játék folyamatosságának biztosításához
- szokás és szabályrendszer állandósága
- egyéni és közös tapasztalatszerzés
- szabad partnerválasztás lehetőségének felkínálása
- a benti játéktevékenység folytatásához eszközök biztosítása az udvari játéktevékenységhez
- esztétikus csoportszoba kialakítása
- mikro- és makro csoportos játéktevékenységek feltételeinek megteremtése
- mobilizálható játékterek (családi játékok tere; mesesarok; építő játékok tere; rajzolás, festés; kísérletező hely; énekes játékok tere)

Együttműködés a családdal – Szülői szemlélet formálás feladatai:

- Formálja a szülők szemléletét; játékkultúrát közvetít; hangsúlyozza az otthon feltételek megteremtésének fontosságát. Hiteles kommunikációval érvel a szülőknek a szabad játék fontosságáról. A szülőket ösztönzi arra, hogy a gyermeket bevonják az otthoni, ház körüli tevékenységekbe, a különböző foglalkozásokat bemutassák nekik.
- Biztosítja a szabad játék elsődlegességét a pedagógus és a nem pedagógus kollégákkal, szülőkkel való együttműködésben.

Játékformák:

A játék folyamatosan változik, együtt mozog a személyiség fejlődésével. A játék fejlődésében koronként meghatározott „állomásokat” a személyiség állapotát érhetjük tetten.

A játékformák időben nemcsak egymást követőek, hanem folyamatos vissza-visszatérésben is megnyilvánulnak.

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékformák, ezek legjellemzőbb megjelenési szintjei.

Gyakorló- (konstrukciós) játék: az érzékszervi mozgásos fejlődési fázis jellemző játéka, amelyben a cselekvés, az ismétlés a fontos, alapja a későbbi szimbolikus játéknak.

A gyakorló- konstrukciós játék a gyereknek környezetéből általa kiemelt tapasztalatok újraélése, visszatükrözéséhez. Ez ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez.

A gyakorló játék lehet mozgásos, manipulációs és verbális.

Az óvónő biztosítsa a gyakorló játékhoz szükséges eszközöket, játékaival adjon mintát a játékok helyes használatához, a játékok elrakásához.

Ez a tevékenység jól fejleszti a szem-kéz koordinációt, kezesség-szemesség kialakulását, hat a laterális dominancia kialakulására. Az óvónő segítse a gyermek játékát, tovább fejlődését.

Szimbolikus- és szerepjáték: színlelő-; szerep-; fantázia játék; bábozás; dramatizálás; alkotójáték; barkácsolás.

A szimbolikus játék a szerepjátékot megelőző játékforma. Két formáját ismerjük egyrészt, amikor a kisgyermek saját cselekvését, viselkedését úgy utánozza, hogy mással végezteti, másrészt, amikor másoknál megfigyelt cselekvést utánoz. A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb. lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorlójáték keretei között bontakozik ki és kifejlett formáját az óvodáskor végére éri el. A játékban a gyermekek

egymásra figyelnek, emlékeznek és igazodnak a másik által vitt szerep sajátosságaihoz, a kimondott megformált figurákhoz. Fejlődik kitartásuk, toleranciájuk, sokoldalú gondolkodásuk. A vállalt szerepeken keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait. Tevékenysége közben a gyermekek különböző játékszerekből összeraknak, létrehoznak valamit. Eleinte spontán, később átgondolt, elrendezett, meghatározott céllal.

A „valamit alkotni” igénye, öröme, kreativitásuk mellett értelmi képességeiket és társas kapcsolataikat is sokoldalúan fejleszti.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a dramatizálásnak, bábozásnak. Dramatizálásakor a gyermekek saját vagy irodalmi élményeiket játsszák el kötetlen módon. Ennek feltétele, hogy az élménytartalma hasson a gyermek érzelmeire. Az óvónő adjon modellt egy – egy szereplő megformálásához. A bábjáték igazi kifejező eszköze a mozgás.

Ez vizuális élményt is nyújt a gyermekeknek. A dramatizálás másik lényeges eleme a beszéd, így nagyon sok fogalmat, kifejezést gyakorolhat a gyermek.

Szabályjáték: Az óvodás korú gyermek játékpiramisának csúcsa. Jellemzője: a szabály dominanciája, a szabályjáték a tanulás része, ha az óvónő tanítja, kezdeményezi, azonban a szabad játékban is megjelenik, gyermeki kezdeményezésre.

Szabályjáték közben a gyermek érzelmeket tanul, tanulja indulatainak fékezését a siker és a kudarctűrést. Helyes magatartásformákat sajátít el /türelem, kitartás, akaraterő, mértéktartás, szerénység..../

A szabadon végzett számtalan tevékenység /torna, játék, sportolás, kirándulás/ fokozza a gyermek edzettségét, teherbírását, segíti fizikai fejlődését. A szabadban végzett tevékenységek bármelyike szerves folytatása kell, hogy legyen a csoportban végzett különböző tevékenységeknek.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a szabad játéktevékenység területén:

A szabad játék adta lehetőség biztosítja a gyermeki beszéd figyelemmel, érdeklődéssel követését. A kétoldalú, türelmes meghallgatáson alapuló kommunikáció megvalósítását, a nonverbális eszközök megfelelő alkalmazását és az óvodapedagógus feladatait.

- Tudatosan megengedő, támogató, biztosságot adó jelenléte
- A játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselővel a beszédkezdés, közlésvágy motiválása
- Érdeklődés, figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt
- Készséges válaszok a kérdésekre
- Metakommunikációs jelek küldése
- Nyelvi kifejezésminták adása
- A közösségi élet normáinak nyelvi megfogalmazása, különös tekintettel a konfliktuskezelésre
- A vezető egyéniségek kommunikációs stílusának megfigyelése
- A gátlásos gyermekek oldása
- HH-HHH gyermekre fordított kettős figyelem, beilleszkedésük támogatása a játékban
- Spontán párbeszédes helyzetek teremtése
- Célzott, tervszerű anyanyelvi fejlesztés
- A szerepjátékot kísérő párbeszéd támogatása, fogalomalkotás segítségével
- Hiteles kommunikáció, érvek a szülőknek a szabadjáték fontosságáról
- Beszéd alkalmakkal új szavak, szófajok, fogalmak megértésének, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése

A szabad játék a legmegfelelőbb lehetőség a gyermeke eltérő anyanyelvi szintjének megfigyelésére, felmérésére, fejlesztésére.

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- „Játszunk?” – „Természetesen”
- Felfedezések a természetben
- Játék- tánc- élet
- Meseládikó

III/2. MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK

Az elmúlt évek tapasztalatai alapján a családok életmódjában háttérbe szorult a gyermekek szabad mozgás lehetősége. A kötetlen mozgásnak, futkározásnak korunk általánossá váló életvitelében különös jelentősége van. Mindez és még számos egyéb tényező indokolja a gyermekek szabad, spontán mozgásának lehetővé tételét az óvodai élet során.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája –az egészséges gyermek szeret mozogni, tevékenykedni, ezért óvodai nevelésünk lényeges eleme a mozgásfejlesztés.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását /járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás.../ testi képességét, mint az erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy- és kismozgások kialakulásához.

Az óvodáskorú gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag az egyéni képességeket-, szükségleteket figyelembe vevő kellő aktivitást és terhelést biztosító mozgás nélkül.

A mozgásfejlesztő program az egész személyiség fejlesztésére irányul és nem csak egy szűk területen, hanem az egész napi gyermeki tevékenységbe szervesen illeszkedik.

A tornának, játékos mozgásoknak az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek, teremben és szabad levegőn eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján lehetőséget kell biztosítani.

A mozgásfejlesztő program számtalan terület fejlesztését teszi lehetővé:

1. egyensúlyérzék fejlesztése
2. finommotorika fejlesztése
3. testséma, testi képességek, állóképesség fejlesztése

A rendszeres mozgás során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességei, ezek eredményeként egészségesebb lesz.

Az egészséges életmódra nevelés területén, a szabad mozgás (torna, sport, játék, kirándulás, strandolás stb.) fokozza a gyermek edzettségét, segíti fizikai fejlődését. A rendszeresen és kellemes légkörben végzett mozgás, mozgásos játékok a gyermekek természetes igényévé válnak és beépülnek szokásrendszerükbe.

Az értelmi nevelés területén a különböző mozgások - Magyar Mozgáskotta Módszer – felidézésével fejlődik vizuális memóriája. A testrészei, a térirányok és különböző tornák megismerésével gyarapodnak ismeretei, a hallott, látott és elvégzett cselekvések elősegítik a fogalomalkotást. Mozgás közben számtalan lehetőség nyílik – Magyar Mozgáskotta Módszer – mennyiségi és formai, vizuális és környezetismereti tapasztalatok szerzésére.

A szociális fejlődés területén a saját testének, mozgásos képességeinek megismerésével fejlődik „én tudata”, erősödik „szociális énje,.. A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok alakulását. A társakhoz való alkalmazkodás mozgás közben fejleszti önuralmát, toleranciáját együttműködő képességét, akaratát. Kialakít egy egészséges versenyszellemet.

A TÁMOP- ban megvalósított mozgásprojekt

Évente elkészítünk egy mozgásfejlesztés területébe beépíthető projektet, melynél figyelembe vesszük a fejlesztendő területeket és a mozgásfejlesztés anyagát.

A projekt célja:

- az óvodáskorú gyermek egészségének megőrzése, az egészséges életmód megismertetése, kialakítása
- a szülők ösztönzése a tevékenységekben való aktív részvételre
- a projekt tevékenységei erősítsék Helyi Nevelési Programunk egyik kiemelt feladatának az „egészséges életmódra nevelés” – nek a megvalósulását
- a gyermekek óvodán kívül alkalmazzák azokat az ismereteket és tapasztalatokat, melyeket a tevékenységek által magukévá tettek

Feladataink a projekt során:

- A nagymozgásos tevékenységekkel a nagymozgások és finommotorika, az erő és állóképesség, a koordinációs készségek, a téri tájékozódás, az egyensúlyérzék, a versenyszellem és a szabálytudat fejlesztése.
- A közös tevékenységek során az együttműködés, a közösséghez tartozás, az egymás iránti segítő készség jó érzésének erősítése és az egészséges önértékelő képesség fejlesztése.
- A siker és kudarcűrő képesség fejlesztése, az alkotás örömének átélése.
- A szülők motiválása az aktív részvételre.
- Az ismeretek nyújtása során a kognitív képességek fejlesztése – ok-okozati összefüggések megláttatása, összehasonlító képesség, figyelem és képzelet erősítése és fejlesztése.
- A kommunikáció során a passzív és aktív szókincs bővítése, kifejezőkészség fejlesztése, egyszerű és összetett mondatalkotás, érzelmek, hangulatok kifejezésének fejlesztése.

A projekt szervezés elvei:

- megfelelő projekthelyszín kiválasztása
- célcsoport: gyermekek; szülők; családok; óvoda dolgozói; szponzorok; óvodánk külső partnerei
- a projekt tervezett időpontja: május- június
- megvalósításra szánt időtartam meghatározása
- erőforrások meghatározása
- közös tervezés, szervezés a felelősökkel
- eszközök beszerzése, biztosítása
- szülők bevonása az előkészületekbe
- munkaformák meghatározása

A mozgás és mozgásos játékok alapvető céljai:

- Minden gyermek találja meg a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának megfelelő mozgást és mozgásos játékot, hiszen a gyermeke mozgásigénye nagyon különböző
- A gyermekek örömteli, mindennapos mozgáskedvük fenntartása
- A gyermekek szeressenek mozogni, a mozgásos játékokban kitartóak legyenek
- A gyermeke összerendezett mozgása alakuljon ki (nagy mozgás; finommotoros koordináció alakulása; egyensúlyérzék fejlesztése; kéz dominancia kialakulása)
- Alakuljon ki a versenyjátékokban, az ügyességi játékokban szabálytudatuk
- Legyenek képesek a - Magyar Mozgáskotta - feladatait végrehajtani

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek folyamatos és rugalmas napirendjét úgy kell kialakítani, hogy egész nap biztosítsuk számukra a megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységekre a csoportszobában, a tornaszobában, a folyosón és az udvaron
- A tervszerű, rendszeres mozgással a mozgáskészség fejlesztése, az egészséges életmód megalapozása
- A testi, pszicho szociális és értelmi képességek fejlesztése
- A kognitív és szociális funkciók fejlesztése, kibontakoztatása
- A testi képességek, fizikai erőnlét, az akarat, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése
- A szabadjátékban is sokszínű lehetőség biztosítása a mozgásformák gyakorlása

- A csoportszoba kialakításánál figyelembe kell venni a gyermekek életkorát, fejlettségi szintjét a csoport összetételét
- A mozgásra ösztönző játékszerek, játékeszközök biztosítsanak lehetőséget a testnevelés mozgásanyagának gyakorlására
- Rendszeresen kezdeményezzen az óvodapedagógus mozgásos játékokat, melyekben a gyermeke érdeklődésüktől és fejlettségi szintjüktől függően kapcsolódjanak be
- Az évszaktól függően biztosítsuk számukra a mobilizálható eszközöket
- A gyermek igényei szerint kapcsolódjon be az óvodapedagógus a szervezett és kezdeményezett mozgásos játékba, ötleteivel fejlessze azt tovább
- A gyermek mozgását csak akkor korlátozza, ha az önmagára vagy társaira veszélyes lehet, vagy zavarja a többiek tevékenységét
- Kezelje kiemelt jelentőséggel a téri tájékozódó képesség és a testséma fejlesztését

Nevelőmunkát segítő feladatai:

- Tudatosítsuk a nevelő munkát segítő kollégákban a mozgásfejlesztés fontosságát, melynek ők is aktív résztvevőivé váljanak.

Együttműködés a családdal- szülői szemléletformálás feladatai:

- Formálja a szülők szemléletét, hangsúlyozza az otthoni feltételek megteremtésének fontosságát, érvel a szülőnek a mozgás és az egészséges életmód fontosságáról.
- Ösztönzi a szülőket a közös mozgásos programok szervezésére és az azokban való részvételre.

Mozgásfejlesztés területei:

1. A szabad kötetlen mozgástevékenységek:

Az óvodapedagógus tervezett, szervezett és kezdeményezett mozgástevékenység heti- és napirendbe építve /mindennapos testnevelés, testnevelés, szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomon követése/.

2. A Magyar Mozgáskotta Módszer:

A Magyar Mozgáskotta Módszer játékos módon fejleszti a gyermekek testi és érzelmi képességeit.

A csoportszobák átrendezése nélkül is alkalmas arra, hogy a szabad mozgás a mindennapok meghatározó élményévé váljon. A módszer gyakorlatában az érzelmek, az ismeretek, a figyelem, a gondolkodás, az emlékezet, mint a mozgásos

tevékenység pszichológiai alapjai legalább akkora jelentőséggel bírnak, mint maga a mozgásos végrehajtás.

A Mozgáskotta Módszer eredményeként az új mozgások tanulása, a folyamatos sikerélmény a gyermekeket újabb és újabb mozgásos cselekvésekre ösztönzi.

3. Egyéb sportprogramok:

Óvodánk a kötelező programok mellett szabadidős tevékenységeket is szervez, melybe a gyermekeken keresztül a családokat is bevonja.

A gyermeket az egészséges ételvitel kialakítására szoktatjuk és mintát adunk a szülőknek, ezzel is pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést.

- gyógytestnevelés szakember felmérése alapján
- játékos családi sportdélután
- csoportonkénti kirándulások (évszakonként)
- közös óvodai kirándulás, túra, strandolás.

Igénytől és lehetőségtől függően biztosítunk helyet és időt a napirend zavarása nélkül a gyermekek részére óvodapedagógusok és külső szakemberek bevonásával:

- úszótanfolyam
- tartásjavító torna
- fociedzés
- néptánc oktatás

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgásos tevékenységekben:

A mozgás és a mozgásos játéktevékenységek lehetőséget adnak, a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítésére. Lehetőség nyílik az aktív és passzív szókincs bővítésére a mozgásformák megnevezésével. Fejlődik a gyermekek kommunikációs és metakommunikációs készsége. Világos, konkrét értékeléssel alakítható a pozitív énkép.

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- A világ befogadásának elérhetősége
- Mozgásos játékok
- „Játszunk?” - „Természetesen”
- Mozgásos szabályjátékok
- Zenevarázs
- A gyermek fejlődésének nyomon követése

III/3. VERS – MESE

A verselés és a mesélés élmény a kisgyermek számára. Az élmény érzéki benyomásokból támad és érzelmi állapotokat hoz létre, visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, egyben feloldást és megoldást kínál.

A tevékenység célja, a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével.

A játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek, egyaránt fontos eszközei az anyanyelvi nevelésnek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének.

A mese képi és konkrét formában tájékoztatja a gyermekeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges megfelelő viselkedési formákról, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mese és a vers a gyermek erkölcsi fejlődésére is kihat.

A gyermek a mesélővel való személyes kapcsolatban nagy érzelmi biztonságban érzi magát.

A játéktevékenységhez hasonlóan belső képvilágot jelenít meg.

A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek hely van.

A gyermek mesélése és verselése, annak mozgással és-vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek életének elmaradhatatlan eleme.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A folyamatos és rugalmas napirendben a nap bármely időpontjában biztosítson lehetőséget a spontán mesélésre, verselésre.
- A csoportszoba kialakításánál alakítson ki meghitt sarkot ahol a meséléshez szükséges eszközök, fejlesztő játékok megtalálhatóak /mesekönyvek, bábok, paraván, díszletek, jelmezek.../.
- Teremtsen lehetőséget az óvónő a mesekellék elkészítéséhez pl. fejdíszek, bábok, háttér...
- Az irodalmi élmények mindennaposságával az irodalmi fogékonyság megalapozása.
- Megfelelő irodalmi anyag kiválasztása a csoport összetételének figyelembe vételével történjen.
- A népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi művek alkalmazása.

Nevelőmunkát segítők feladatai:

- Az óvodapedagógus útmutatásai alapján segít biztosítani a nyugodt, csendes légkört, a mese, vers, bábozás tevékenységekhez
- Segít elkészíteni, előkészíteni a tevékenységhez szükséges eszközöket
-

Együttműködés a családdal- szülői szemléletformálás feladatai:

- Formálja a szülők szemléletét a mesélés fontosságáról, hangsúlyozza az otthoni feltételek megteremtését
- Külön figyelmet fordít arra, hogy a bensőséges érzelmi kapcsolatok alakulásában fontos szerepet töltsön be a mesélés
- Kihangsúlyozzuk, hogy az anyanyelvi nevelés szempontjából különösen fontos a mese, vers, bábozás
- Az elektronikus eszközök (tv- számítógép- DVD- video) hasznos, illetve káros hatásáról beszélget a szülőkkal.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a vers, mese tevékenység területén:

- Kifejező előadásmód az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki kommunikáció fejlesztése érdekében.
- A gyermek aktív és passzív szókincsének bővítése.
- Közösségi élmény nyújtás pozitív hatása a gyermeki beszéd változatos alkalmazásával pl.drámajátékok, dramatizálás, bábozás, képolvasás, anyanyelvi játékok...
- A beszédészlelés, beszédértés fejlesztése/helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly.../
- Helyes nyelvtani struktúra, mondatalkotás, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, változatos módszerek alkalmazásával pl. mesealakok megjelenítése dramatizálással, bábozással, mese befejezésével, mese kiegészítésével, átalakításával.
- A gyermek meséje 1-1 ismert mesehősről, meseszerkesztés megadott címről, mesefeldolgozások kérdések alapján, beszélgetéssel, különböző eszközökkel.
- A gyermek vers-mese tevékenységének ábrázolással való kombinálása fejleszti a gyermek önkifejező képességét pl. mese befejezése rajzzal, saját mesekönyv, meseillusztráció készítése kedvenc meséhez.
- A mese-vers pozitív hatással van a hangzók formálásának gyakorlására, a beszédtechnika fejlesztésére, a beszédhibák javítására.
- Az egyéni megszólalás biztosítása természetes játékhelyzetekben.

A TÁMOP- ban megvalósított témahét a nevelőtestület döntése alapján kerül kidolgozásra.

A témahét célja:

A témahét tevékenységeit úgy állítjuk össze, hogy a gyermekek megtalálják a fejlettségüknek megfelelő differenciált élmény és tapasztalatszerzési lehetőségeket. A változatos zenei, irodalmi, dramatikus illetve néphagyományokat követő tevékenységek elősegítik a hagyományok megismertetését és megszerettetését.

A témahét feladatai:

- Az óvodás gyermek minél több tapasztalatot szerezzen az őt körülvevő természetből, hogy biztonsággal tájékozódjon és igazodjon el abban.
- A szokások megismerése, kommunikációs képességek fejlesztése

- Gyermekerkölcsi, szociális érzelmeinek alakítása
- Meglévő ismereteinek bővítése, felhasználása
- A közösen átélt élmények, tapasztalások öröme
- A hagyományok értéként való szemlélete

A témahét szervezésének elvei:

- résztvevő korosztály kiválasztása
- célcsoport: gyermekek; szülők; családok; óvoda dolgozói; szponzorok; óvodánk külső partnerei
- a témahét tervezett időpontja
- megvalósításra szánt időtartam meghatározása
- erőforrások meghatározása
- közös tervezés, szervezés a felelősökkel
- eszközök beszerzése, biztosítása
- szülők bevonása az előkészületekbe
- munkaformák meghatározása

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- Kóstolgtató
- Játék a bábokkal
- Bábjáték gyűjtemény
- Meseládikó eszközkészlete

III/4. ÉNEK-ZENE ÉS ÉNEKES JÁTÉKOK

Az ének – zene és ehhez kapcsolódó mozgás ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások.

Célja: közös éneklés közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát. A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása. Az ének és a zene ritmusa, lüktetése mozgásra serkent.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Az óvodában a gyermekek a jóízű játékok közben közvetve és közvetlenül szerzik meg a zenei képességeket és ismerkednek meg az alapfogalmakat. Megtanulnak halkabban hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni.

Figyelik a csendet a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét. A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan. A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

Az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek. Az ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét a közös éneklés örömeit. A népdalok, a népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközzel szolgálnak a gyermek zenei képességeinek – a ritmus, éneklés, hallás, mozgás és zenei kreativitásának alakításában.

Az óvodában a gyermekek a jóízű játékok közben közvetve és közvetlenül szerzik meg a zenei képességeket és ismerik meg az alapfogalmakat. Megtanulnak halkabban hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Az ének, zene, énekes játékok hatással vannak a gyermekek esztétikai ízlésére.

Figyelik a csendet a környezet hangjait és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

A tiszta éneklés érdekében a gyermekek minél gyakrabban énekeljenek önállóan.

A zenei élmény legyen mindennapos lehetőség az óvodában, kapcsolódjon minél többféle tevékenységhez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A folyamatos és rugalmas napirendben, a nap bármely időpontjában biztosítson lehetőséget a zenei tevékenységekre, melyek részévé válnak a gyermekcsoport mindennapi életének.
- A csoportszobát úgy alakítsa ki, hogy a gyermekek számára tegye elérhetővé a zenéléshez szükséges eszközöket.
- Mobilizálható berendezési tárgyakkal teremtsen lehetőséget az énekes, mozgásos játékok spontán eljátszásához.
- Az ölbeli játékok alkalmazásával teremtsen érzelmi biztonságot a beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek számára.
- Vegye figyelembe az anyag kiválasztásánál, hogy az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközei lehetnek a gyermek zenei képességeinek, zenei kreativitásának alakításában, formálásában.
- A zenehallgatási anyag kiválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai, kisebbségi nevelés estében a gyermek hovatartozását.
- Az ünnepek, ünnepélyek műsorának összeállításánál vegye figyelembe a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait, valamint a kiválasztott dalanyag esztétikai élményt nyújtó hatású legyen.

Nevelőmunkát segítő (dajka) feladatai:

- Az óvodapedagógus útmutatásai alapján segít biztosítani a nyugodt háttérrel az énekzene tevékenységhez
- Eszközök előkészítése, elkészítése
- Szükség esetén bekapcsolódik az énekes játéktevékenységekbe

Az ének, zene énekes játékok hatása a gyermek nyelvi – kommunikációs fejlődésére:

- A dalanyag kiválasztásánál ügyeljünk a gyermekcsoport összetételére és törekedjünk szókincsük bővítésére.
- A mondókák, népi játékok tartalmazzanak minél több népies kifejezést./palóc/
- A közösen átélt zenei élmény pozitív hatású a gyermek beszédének aktivitásában. /merjen bátran egyedül is énekelni/
- Beszéd és zenei hallása fejlődjön.

- A választékos kifejezések, párbeszédok alkalmazása fejleszti a gyermekek nyelvi, kommunikációs készségét.
- Az ének-zene, énekes játékok pozitív hatással vannak a hangzók helyes formálására, a beszédhibák javulására, a fogalomalkotásra, szókincsbővítésre.

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- Zenevárázs
- Néphagyományok
- Játék – Tánc – Élet
- Hallásfejlesztő játékok

III/5. RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A tevékenység célja a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése.

A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az ábrázoló tevékenységük célja nem maga a tevékenységük során létrejövő bármiféle alkotás, hanem az örömteli cselekvés, mindez magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalkotást, konstruálást, kézimunkát a műalkotásokkal való ismerkedést és a környezetalakítást.

A gyermek kíváncsiságára építve alapozzuk meg a minél több érzékszerven keresztüli megtapasztalásokat Spontán, szervezeten, előzetes ismeretekre alapozva.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen kapcsolódnak be a munkába. A gyermekek munkájuk során éljék át minél gyakrabban az ajándékozás örömét. (ünnepi alkalmakhoz kötött ajándékkészítés).

Az ünnep hangulatához igazodóan az óvoda dekorációja jelentős hangsúlyt kap.

Rendszeresen megrendezzük a folyosókon a gyermekmunkákból a kiállítást.

Figyelemmel kísérjük a kiírt rajzpályázatokat is, ezeken rendszeresen részt veszünk.

Óvodánk eseményeit folyamatosan fotózzuk, a képekből tablót készítünk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A csoportszoba kialakításánál biztosítson teret az ábrázolási tevékenységekre. Ez a helyszín ösztönzően hasson a gyermekek kreativitására, a finommozgások és képességek fejlődésére.
- Minden alkalmat kihasználva alkalmazza a szem-kéz koordinációs gyakorlatokat.
- A tevékenységekhez elegendő fény álljon rendelkezésre.
- Az óvodapedagógus ügyeljen a balesetvédelmi szabályokra.
- Az ábrázoláshoz, kézimunkához, kézműves konstruáló tevékenységekhez szükséges anyagok a polcokon elérhetően, rendezetten helyezkedjenek el.
- A folyamatos és rugalmas napirendben biztosítson lehetőséget az ábrázoló tevékenységekre.
- Alakítsa ki a gyermekekben az igényt az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikus alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítse elő a képi kifejező képesség, komponáló, térbeli tájékozódó és elrendező képességek alakulását a gyermek élmény és fantázia világának gazdagodását.
- Fejlessze az esztétikai érzékenységüket, szép iránti nyitottságukat, igényességüket.
- Ismertesse meg a különböző eszközök használatát.
- Ismerkedjenek különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Biztosítson természetes alapanyagokat, eszközöket.

Nevelőmunkát segítő (dajka) feladatai:

- Eszközök előkészítése, elpakolása
- A tevékenységben nem résztvevő gyermekekkel való foglalkozás
- A tevékenységgel kapcsolatos gondozási teendők ellátása

Együttműködés a családdal- szülői szemléletformálás

- Segíti a szülőket abban, hogy a gyermeknek otthon is megteremtsék a rajzolás, mintázás, festés lehetőségeit
- Felhívja a szülők figyelmét a gyermek életkorának, fejlettségének megfelelő eszközök vásárlására
- Szorgalmazza a helyes vizuális technikák otthoni gyakorlását

Az anyanyelvi nevelés feladatai a rajz, mintázás és kézimunka tevékenységekben:

- Az ábrázolás egy újfajta önkifejezési móddá, közlő nyelvvé váljon.
- A csoportszobában kialakított vizuális sarok ösztönözze a verbális és nonverbális kommunikációt, az önértékelést.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódjon a gyermekek spontán beszéde; annak formai fejlesztése: megszólítás, kérés, kérdés, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, vélemény nyilvánítása, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, anyagok, eszközök megnevezése, kapcsolódó élmények megbeszélése.

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- Zenevárázs
- Felfedezések a természetben
- Tématerv javaslatok
- A világ befogadásának elérhetősége
- Tapintást fejlesztő játékok
- Látást fejlesztő játékok
- A gyermek fejlődésének nyomon követése

III/6. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Célja: a közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti, emberi, tárgyi világ értékei iránt.

A gyermek ismereteinek rögzítésére környezeti és matematikai nevelésünk során szervezünk mikro csoportos foglalkozásokat, ahol differenciáltan fejlesztjük a gyermekeket. Így jobban figyelhetünk az egyéni képességekre és az egyének közti különbségekre.

Mindkét területen lényeges az óvónő példamutató beszéde, mellyel lehetőséget nyújtunk a gyermekek verbális fejlesztésére is. Ilyenkor ismerkednek az adott terület, téma speciális szak szavaival, kifejezéseivel.

A környezet megismerése közben a gyermek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása történik. A fenti célt az óvodában úgy valósítjuk meg, hogy az általunk nevelt gyermekekben megalapozzuk a természet megismerésével a természet szeretetét, a természet tisztaságának, szépségének védelmét.

Használjuk ki a környezetünk adta lehetőségeket, tegyünk gyakori sétákat, kirándulásokat a közeli erdőbe, szomszédos falvakba.

Gazdagítsuk gyermekeink ismereteit és irányítsuk figyelmüket a természet szépségeire, tanítsuk meg őket rácsodálkozni a változásokra.

A szülők segítségével kirándulásokat szervezünk a vidéken élő nagyszülőkhöz, családokhoz, s ennek kapcsán ismerkedhetnek meg a ház körül élő állatokkal a falusi élet mindennapjaival.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvodai környezetben ismerjék meg a terráriumot, akváriumot, csíráztassanak magvakat és ültessenek növényeket és gondozzák a kertet.

A gyermekek ismerjék meg a felnőttek munkáját és látogassanak meg többféle munkahelyet.

A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetében való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.

Megismerkedik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeivel, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Különös figyelmet fordítunk a palóc szokásokra, hagyományokra, palóc népmesékre.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvoda belső és külső tereiben olyan feltételeket alakítson, amelyek elősegítik a természethez fűződő érzelmi kötődések erősítését, élmények, tapasztalatok szerzését, az ismeretek gazdagodását, elmélyítését.

- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, eszközöket a spontán és szerzett tapasztalat és ismeretszerzésre.
- Segítse elő környezetünk tevékeny óvásán, védelmén keresztül a természetszeretetet, a természetben való kulturált viselkedés normáinak kialakulását.
- Biztosítsa az évszakok változásából adódó tevékenységek folyamatosságát, a természetes anyagok gyűjtését, felhasználását, a kis állatokról, madarokról való gondoskodás rendszerességét, az elemi felelősségtudat kialakítását.
- Adjon lehetőséget a tapasztalás alapú felfedezésre, megfigyelések, kísérletezések lehetőségére.
- Teremtsen helyzeteket a spontán matematikai tapasztalatszerzésre, a tapasztalatok tevékenységekben való alkalmazására, az ok- okozati összefüggések megtapasztalására, megfogalmazására.
- Problémahelyzetek teremtésével valósítsa meg a gyermeke egyéni fejlődésének nyomon követését, differenciált fejlesztését.
- Ismertesse fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat.
- Gondolkodtató, cselekedtető problémahelyzeteket teremtsen, tárja fel a megoldási lehetőségeket.
- Alkalmazza a projekt módszereket.

Nevelőmunkát segítő (dajka) feladatai:

- Az óvodapedagógus útmutatásai alapján pozitív érzelmi viszonyt alakít ki a gyermekekben a természet és társadalmi környezetükhöz
- Feladata a gyermeket körülvevő környezet, óvodaépület, csoportszoba tisztántartása, az esztétikum megőrzése
- A szakképzett dajka a 3-6 éves korú gyermekek nevelésében intenzíven közreműködik, pedagógiai, pszichológiai és egészségügyi ismereteik birtokában végzi munkáját, a napirend feladataiban közvetlenül hozzájárul a nevelőmunka feltételeinek megteremtéséhez
- Bekapcsolódik a csoport éltebe, részt vesz a gyermekek játékában, megfigyeléseken
- Az óvodapedagógussal együtt elkíséri a gyermekeket a külső programokra, közlekedési szabályokat gyakoroltat, betartat, felügyel

Együttműködés a családdal- szülői szemléletformálás

- Tájékoztatjuk a szülőket az aktuális témákról, azok megvalósításáról
- A témának megfelelő segédanyagokat gyűjtsenek, nézegessenek

- Beszélgessenek az óvodában hallottakról, ezzel is mélyítik a gyermekek ismereteinek beépülését
- Teremtsünk lehetőséget arra, hogy a szülők aktívan bekapcsolódhassanak érdeklődésüknek megfelelően az egyes témák feldolgozásába
- Vegyenek részt kirándulásokon, sétákon
- Ötleteikkel segítsék elő a csoportban feldolgozásba kerülő témákat

Az anyanyelvi nevelés feladatai a külső világ tevékeny megismerésében:

- A szűkebb és tágabb környezetének megismerése eszköze és célja is lehet a verbális fejlesztésnek
- A spontán és irányított beszélgetések a megtapasztaláson alapuló tapasztalatszerzés a gyermek aktív és passzív szókincsének, mennyiségi és minőségi gyarapítását eredményezi.
- Új fogalomrendszer alakul ki, aktivizálódik a beszéd és mondatalkotás.
- Lehetőség nyílik a gyermek összefüggő mondatalkotására és az egységes, összefüggő gondolati tartalmak kifejezésére.
- A mindennapokhoz elengedhetetlenül szükséges fogalmakkal, kifejezésekkel ismerkednek meg és ezeket alkalmazzák.

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- Felfedezések a természetben
- A világ befogadásának elérhetősége
- Kóstolgotó
- „Játszunk?”- „Természetesen”
- Látást, hallást fejlesztő játékok
- Szaglást, tapintást fejlesztő játékok
- Ízlelést fejlesztő játékok
- Néphagyomány
- Tématerv javaslatok
- A gyermek fejlődésének nyomon követése

III/7. MUNKAJELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetése, olyan készségek kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermek közösségi kapcsolatát.

A munkajellegű tevékenységek a játékból bontakoznak ki. A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutat. A munka és munkajellegű játékos tevékenység minden korcsoportnál nagy jelentőségű: az önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés, környezet gondozása, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet, növény és állatgondozás. Az alkalmi munkákat a gyermekek önálló vállalkozás alapján végezzék, soha ne alkalmazzon az óvónő kényszerítő eljárásokat.

Végezzenek önállóan környezetszépítő munkát, rendszeresen segítsenek a kicsik gondozásában. Az ünnepi előkészületeknél segítsenek a terem rendezésében.

A gyermeki munka mindig önként és szívesen vállalt, örömmel végzett, aktív tevékenység legyen. A tapasztalatszerzésen alapuló munka jellegű tevékenységek a környezet megismerésének, a szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok alakításának fontos eszköze lehet /kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság/.

A munka és munka jellegű játékos tevékenységeknek fontos szerepe van a közösség formálásában. A saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Fontos az óvodapedagógus tudatos, szervező tevékenysége, a gyermekekkel való együttműködő készsége.
- Szülői szemlélet formálása a gyermekmunka fontosságáról.
- A differenciált értékelés kiemelt jelentőségű, ezért mindig konkrét, reális, a gyermek számára teljesíthető feladatokat adjon.
- A gyermek a pedagógustól saját magához mérten fejlesztő értékelést kapjon.
- Az önértékelésnek személyiségfejlesztő hatása van, ezért fontos ennek alapjait kisgyermekkorban lerakni.

- Mivel a munkajellegű tevékenységek a nap bármely időszakában jele vannak, ezért az óvodapedagógus feladata a gyermek aktív bevonása ezekbe (a csoportszobában; az udvari életben; a kerti munkában; ünnepek előkészületeiben).

Nevelőmunkát segítő (dajka) feladatai:

- A munka jellegű tevékenységekbe az óvodapedagógus irányítása mellett bekapcsolódik.
- Részt vesz a párhuzamos tevékenységek szervezésében, egyes területeket az óvodapedagógussal egyeztetve irányít
- Modell szerepével és minta adásával segíti a gyermeket az együttműködésben a munka jellegű tevékenység során.
- Előkészíti és elpakolja a munkához szükséges eszközöket.

Együttműködés a családdal- szülői szemléletformálás

- Szülőkkel együttműködve törekszik a gyermekek azon kompetenciáit fejleszteni, melyek szükségesek az iskolára alkalmassá váláshoz
- Segítségüket kéri abban, hogy a munka jellegű tevékenységekbe otthon is vonják be gyermekeiket.

Az anyanyelvi nevelés feladata a munkajellegű tevékenységek során:

- A munkajellegű tevékenységekben fejlődnek a spontán beszédhelyzetek, a különböző beszédformák: udvarias megszólítás; cselekvésre szólítás; utánzásra készítés; kérdés; biztatás; dicséret.
- Új fogalmak alakulnak a műveletek megnevezésével, ok- okozati összefüggések felismerésével. Bővül a gyermekek szókincse, új kifejezések beépülnek, mondatalkotásuk fejlődik.

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- Felfedezések a természetben.
- Tématerv javaslatok
- A gyermek fejlődésének nyomon követése.

III/8. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

A tanulás tevékenységekben valósul meg, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A tanulási tevékenység a gyermeke számára a sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásában van jelen. A tanulás formája az óvodás gyermek életében folyamatos, utánzásos, spontán, játékos tevékenység, a modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, a spontán játékos tapasztalatszerzés, a gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés, az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, a gyakorlati probléma és feladatmegoldás. Az egész óvodai nap folyamán jelen van az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, amely az ismeretek bővítésével, képességek fejlődésével, attitűdök erősítésével valósul meg, mellyel megalapozottá válik az óvoda- iskola átmenet folyamatában azon képességek fejlesztése, melyek az iskolára alkalmassá válást segítik a gyermek személyiségének fejlődésében.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás. Kisgyermek korban a tanulást a cselekvő gondolkodás jellemzi, ami gyakorlatilag a gyermekek számára szinte játék. A gondolkodás folyamatának fenntartásához állandó motivációra van szükség, melynek leghatékonyabb módja a problémahelyzetek teremtése.

A tanulás célja nem elsősorban az ismeretanyag bővítése, hanem az érzelmi és szocializációs képességek fejlesztése: egyénre szabottan; differenciáltan; az egyénre igazított módszerekkel; eszközökkel; az egyes gyermekekhez mért tempóban.

A cselekvéses tanulás a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, az óvodapedagógus által irányított felfedezés és gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A tanulást támogató környezet megteremtése.
- Épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- A felfedezés lehetőségének biztosítása, a kreativitás erősítése.
- A tanulás formái bővüljenek a cselekvéses tanulással és szűküljenek a feladatmegoldással és az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozással.

- Személyre szabott pozitív értékeléssel segítse a tanulási folyamatokat.
- Kísérje figyelemmel, hogy a kisgyermek mely gondolkodási szinten áll és hogyan; mi módon; milyen eszközökkel tudja a továbblépését segíteni. A segítség kizárólag a gyermek személyiségének tiszteletben tartásában tervezhető.
- A tanulási folyamatok fejlődése, fejlesztése leginkább az értelmi képességek fejlődésében nyilvánulnak meg.
- A tanulás folyamatának lépéseit tudatosan tervezze meg, pl.: a gyermeknek előbb meg kell ismernie az óvodai szokásokat; azokat be kell tartania; meg kell tanulnia, mely által a gyermeknél gyakorlattá válik.
- Az óvodapedagógus építsen a gyermek kíváncsiságára, használja fel aktivitását.
- A játékba integrált cselekvéses gondolkodásformák lehetőségeit teremtsen meg.
- Egyénhez mérten értékelje.
- Örömteliséget biztosítson, használja fel a meglévő ismereteket.
- Egyformán tartsa jelentősnek a különböző képességeket, készségeket, és a meglévő tudást.
- Folyamatosan és fokozatosan várja el az együttműködést, a feladattartást és irányíthatóságot.
- Fontos az óvodapedagógus mintaadó szerepe, közreműködése a gyermek fejlettségétől, igényeitől függően.

Nevelőmunkát segítő (dajka) feladatai:

- A tanulási tevékenységekbe az óvodapedagógus irányítása mellett bekapcsolódik vagy a nyugodt háttérrel biztosítja
- Részt vesz a párhuzamos tevékenységek szervezésében, egyes területeket az óvodapedagógussal egyeztetve irányít
- Modell szerepével és minta adásával segíti a gyermeket az együttműködésben a tanulási tevékenység során

Együttműködés a családdal- szülői szemléletformálás

- Szülőkkel együttműködve törekszik a gyermekek azon kompetenciáit fejleszteni, melyek szükségesek az iskolára alkalmassá váláshoz
- A szülőket a projekt ötletbörzébe bevonja, folyamatosan tájékoztatja őket annak menetéről, megvalósításáról
- Segítségüket kéri a projektek kivitelezésében az együttműködés, a családi kapcsolatok erősítése érdekében

- Szorgalmazza a szülőknél azt, hogy vegyék figyelembe a gyermek meglévő tudását, biztosítsák a korának megfelelő önálló döntés lehetőségét, kreativitásának fejlődését
- Felhívja a szülők figyelmét arra, hogy a gyermek számára az iskolakezdésig a legfontosabb tevékenység a játék, ezen keresztül szerzi tapasztalatait, ismereteit
- Modell szerepével, kommunikációjával, ötleteivel segíti a szülőket abban, hogy minél több ismeret, és tapasztalatszerzési lehetőség biztosítsanak gyermekük számára.

A kompetencia programcsomag ajánlásai:

- Kóstolgtató
- Felfedezések a természetben
- „Játszunk?”- „Természetesen”
- Értelemfejlesztő játékok
- Észlelést fejlesztő játékok
- Tématerv javaslatok
- A gyermek fejlődésének nyomon követése

IV. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A kisgyermek felnőttektől függő, érzékeny, fejlődő személyiség. Testben és lélekben egészséges, boldog, kiegyensúlyozott gyermek az, aki harmóniában van környezetével és önmagával.

Programunk feladata, hogy a családi nevelést kiegészítve a különböző szociális háttérrel rendelkező óvodás korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, gyermeki személyiségük kibontakoztatásának elősegítése, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütemek figyelembevételével.

A gyermekek **belső érése** valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet 6 – 7 éves korára.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolai életre való felkészültségnek **testi, lelki és szociális** kritériumai vannak, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás.
- A gyermekek teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgásuk összerendezett, harmonikus.
- Erőteljesen fejlett a mozgáskoordináció és a finommotorika.
- Mozgásukat, viselkedésüket szándékosan irányítják.
- Testi képességük, fizikai erőnlétük megfelelően fejlett.
- A testápolás körébe tartozó egészségügyi szokások belső igénnyé váltak /mosakodás, WC használat, fésülködés, fogmosás, pizsamahasználat/.
- Szokásukká vált a kulturált étkezés / esztétikus asztal, evőeszközök helyes használata/.
- Tudnak önállóan ételt szedni, italt önteni eldöntve, hogy miből mennyit fogyasztanak.

- Önállóan öltöznek, vetkőznek megfelelő sorrendben.
- Ruhájukkal gondosan bánnak, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Ügyelnek környezetük rendjére, tisztaságára, kialakult bennük az esztétikus környezet iránti igény.

A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek: érzékelése, észlelése tovább differenciálódik.

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos felidézés és bevésés, a felismerés mellett nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem.
- A cselekvő- szemléletes gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van
- Szeretnek többet tudni, felfedezni, megismerni.
- Képesek önmagukat szabályozni, rendelkeznek önkontrollal.
- A gyermekek érthetően, folyamatosan kommunikálnak, beszélnek.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára is érthető formában, életkoruknak megfelelő tempóban és hangsúllyal fejezik ki.
- Különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- Képesek társaikkal és a felnőttekkel kommunikálni, kapcsolatot teremteni és a kontaktust fenntartani.
- Tisztán ejtik a magán- és mássalhangzókat. Végighallgatják és megértik mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagáról és környezetéről: tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket és állatokat, azok gondozását és védelmét, ismeri a viselkedés alapvető szabályait.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

A **szociálisan** egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai életre és a tanító elfogadására.

- Egyre több szabályhoz alkalmazkodik
- Feladattudatuk kialakulóban van / feladat megértése, feladat tartás, feladat elvégzése / kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelem.

- A felnőtt – gyermek kapcsolat nem csupán egyike a nevelési helyzeteknek, hanem alapja, háttere is pedagógiai munkánknak.
- Képes az együttműködésre, a kapcsolatteremtésre, felnőttel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi.

Az **ötéves kortól** kötelező óvodába járás ideje alatt célunk és feladatunk változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elősegítése.

A **sajátos nevelési igényű** gyermekek ellátása, valamint az iskolai életre való felkészítése, speciális, szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el.

A megvalósítás formája: a szakvéleménnyel rendelkező gyermekek ellátása óvodánkban a többi gyermekekkel együtt (integráltan) történik. A jelenlegi pedagógus kompetenciáink mellett fejlesztőpedagógus, mozgásfejlesztő pedagógus, logopédus, a **hatáskörébe eső** fejlesztési feladatokat a gyermek óvodában eltöltött ideje alatt a szakvéleményben rögzítetteknek megfelelően látja el, egyéni fejlesztés keretében, figyelembe véve a gyermekek terhelhetőségét.

Az óvodapedagógus feladatai a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében:

- A sérült kisgyermek eredményeit, próbálkozásait értékelő, elfogadó, bátorító környezet biztosítása.
- A kitűzött nevelési célok megvalósítására törekvés a sérülés arányában
- Elsősorban a személyiségjegyek fejlődésének segítése: alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, együttműködés
- Szoros és folyamatos együttműködés a szülővel: A fejlődés nyomon követése, egymás kölcsönös tájékoztatása, módszerek, eljárások közös egyeztetése
- Szükség esetén a szülővel együtt fogadjuk a sérült kisgyermeket
- Szoros együttműködésre törekszünk a Nevelési Tanácsadó és a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakembereivel
- Továbbképzések, önképzések segítségével a speciális ismeretek megszerzésére való törekvés, különös tekintettel a gyógypedagógiai ismeretekre.

Óvodánk családias környezetben, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes légkörben segíti a gyermekeket, hogy alkalmassá váljanak az iskolai életre.

V. AZ ÓVODA HAGYOMÁNYOS ÜNNEPEI ÉS EGYÉB RENDEZVÉNYEI

Óvodánk nevelőtestülete fontosnak tartja a szülőkkel való pozitív partneri kapcsolat kiépítését, ápolását. A szülőkkel való korrekt, kölcsönös bizalmon alapuló partneri együttműködés elengedhetetlenül szükséges a gyermekek személyiségének fejlesztése érdekében. Fontosnak tartjuk a szülőket tájékoztatni az óvodai programokról, rendezvényekről, hagyományainkról, ünnepeinkről. A nevelési év első szülői értekezletén ismertetjük az éves programot, melyről megkérdezzük a véleményüket, javasolataikat.

Fontos számunkra a folyamatos információáramlás.

- Közös köszöntés a gyermekek név illetve születésnapján
- Ajándékkészítés karácsonyra, húsvétra, anyák napjára, kiscsoportba kerülő óvodásoknak
- Őszi – tavaszi kirándulások szervezése
- Nagycsoportosok közös kirándulása
- Jeles napok megtartása

Óvodai ünnepélyek megtartása

- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Március 15.
- Anyák napja
- Tanévzáró ünnepély
- Gyermeknap

Ezek az óvodai ünnepélyek mind nyitottak a szülők számára.